5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV.— N-rul 244

DUMINICA 4 (17) SEPTEMBRIE 1916

ABONAMENTE
ROMÂNIA — STRĂINĂTATE
Lei 4.65 | 3 luni | Lei 10.-
9.15 | 6 luni | 20.-
18.— | Un an | 40.-

Fondator:
LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

Directori:
VIRGIL N. DĂRĂSCU și STELIAN POPESCU

Ziarul „UNIVERSUL"
Onor Biblioteca Centrală
IAȘI
Gr.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII IAȘI

VII LUPTE IN DOBROGEA

Ofensiva aeriană contra Bulgariei

Marele cartier general

Comunicat oficial No. 19

Din 2 Septembrie 1916, ora 7 dim.

FRONTUL DE NORD ȘI NORD-VEST:

Mici încăerări.

FRONTUL DE SUD:

In Dobrogea lupte foarte vii. Trupele ruso-romîne s'au retras spre Nord.

Ofensiva aeriană contra Bulgariei

— Cinci aviatori plecați din Salonic bombardează Sofia și aduc la București un mesaj al gen. Sarrail —

Eri dim. la orele 6, patru avioane franceze au plecat din Salonic spre România.

Aparatele erau conduse de către locotenenții Leseur și Guilleri, sublocot. Noel, sergenții Lamperou și Rouen cu doui mecanici de mitraliere.

Acești aviatori au sosit în România în mai puțin de 5 ore, după ce au parcurs 600 km., au făcut numeroase observațiuni din cele mai importante și au bombardat cu prisosință Sofia.

Din ultimele aparate cari au trecut deasupra capitalei bulgare, observatorii au putut constata incendiile provocate de către bombele avioanelor ce le-au precedat. In acelaș timp asistau la explodarea proectilelor lansate de ei.

*

Toate avioanele trecînd deasupra Sofiei au aruncat o proclamație în limba bulgară, în care se spune că această ofensivă aeriană se face de către armatele aliate numai spre a răspunde bombardării aeriane a Bucureștilor și că, pe viitor, orice nouă tentativă de atac contra orașelor deschise românești va fi reprimată la fel.

*

Locotenenții Noell și Leseur au aterisat la București, iar camarazii lor într'un oraș de pe malul Dunării.

Ei au adus ziarele apărute chiar eri dim. la Salonic precum și următorul mesaj al comandantului armatei din orient către ministrul Franței la București:

In momentul când pentru prima oară se stabilește legătura aeriană între armatele aliate din Orient și România, vă adresez domnule ministru expresiunea concursului meu cel mai desăvîrșit pentru reușita operei comune.

Vă voi rămîne foarte recunoscător dacă veți binevoi să prezentați guvernului român sentimentele mele cele mai călduroase pentru viteaza armată română și pentru o victorie la care armatele aliate din Salonic contribue cu entuziasm. (ss.) SARRAIL.

Neînțelegerile ungurești

Paris, 31. — După o telegramă din Zürich, contele Andrassy într'un interview dat ziarului *Vossische Zeitung*, declară că opoziția va începe lupta în momentul discuției moțiunei lui Apponyi.

Apponyi și Andrassy vor ataca atunci pe contele Tisza și pe baronul Burian.

Contele Apponyi a făcut declarațiuni de același fel ziarului *Az Est* din Budapesta. El a declarat că nici un acord nu e posibil dacă Burian nu demisionează. (Ag. Radio).

FRONTUL ENGLEZ

Comunicat oficial

Londra, 30. — Generalul Haig, comandantul șef al trupelor engleze de pe frontul francez, comunică: artileria noastră grea a causat, eri seară, două mari incendii unui depozit inamic de munițiuni la Grandcourt.

In timpul nopței mare activitate a artileriei dușmane contra liniilor noastre între pădurea Delville și ferma Mouquet.

Pe restul frontului nimic de semnalat. (Reuter).

Un al doilea împrumut

francez

Paris, 1. — D. Ribot a depus, la Cameră, un proiect de lege relativ la un al doilea împrumut pentru apărarea națională

Expunînd motivele și arătînd că noile rente de 5 la sută vor fi la fel cu ale împrumutului din 1915, emise cu 87,25 conchide că este necesar să se termine opera întreprinsă de Aliați pentru triumful dreptului și al civilizației și pentru ca să se obție o pace demnă de Franța, demnă de eroismul desfășurat și de jertfele făcute.

Un decret va fixa data emisiunii. (Havas).

Țarul Ferdinand la Kaiser

Paris, 31. — Țarul Ferdinand a sosit la cartierul general din Orient, însoțit de prințul moștenitor Boris, pentru a avea o conferință cu Kaiserul. Ferdinand e însoțit de șeful de cabinet Dobrovici, de colonelul Stoianoff și de maiorul Kilkoff. (Ag. Radio).

MICȘORAREA FRONTULUI GERMAN

Paris, 31. — Presa franceză continuă să examineze știrile germane vorbind de o micșorare a frontului. Ziarele sunt unanime să vadă o manevră germană pentru a induce în eroare pe vrăjmaș.

Generalul Verraux în ziarul „l'Oeuvre" arată că „linia de apărare trebue să fie sprijinită la capetele extreme de puncte inaccesibile. Actualmente, aceste puncte sunt marea și Elveția. Pentru a micșora frontul german, statul major ar trebui să-i reducă forma convexă, extremitățile rămînînd aceleași.

Scurtarea frontului ar fi de 150 de kilometri. Cinci corpuri de armată ar putea astfel fi economisite. Dușmanul ar putea dispune astfel de 150.000 de oameni, dar se observă că germanii ar fi siliți să evacueze toate teritoriile franceze ocupate, dacă ar micșora frontul lor. Trebue remarcat de asemenea că liniile vrăjmașe fiind paralele, scurtarea frontului defensiv ar avea ca consecință o micșorare egală a frontului ofensiv".

Generalul Verraux încheie, spunînd că germanii la răsărit ca și la apus, nu vor părăsi pozițiile lor întărite decît în urma unei mari înfrîngeri sau fiind siliți de foamete. (Agenția Radio).

Luptele din Armenia

Respingerea Kurzilor

Petrograd. — In regiunea Kigi kurzii arată o zadarnică activitate.

In apropiere de Khamadare, în valea riului Tarpanciaia trupele noastre, după o serie de împușcături, au luat de la inamic turme de cămile și oi. (Westink).

FRONTUL UNIC

Paris, 31. — Locotenent-colonelul Rousset desfășură tema la ordinea zilei, în *Petit Parisien*: „Teatrul operațiunilor balcanice ia zilnic o importanță din ce în ce mai mare în ochii tuturor și justifică atențiunea ce i se dă. A-i da un rol subordonat și relativ, ar fi o greșală gravă, care ar putea costa scump. De altminteri, în lupta care se desfășură în același timp în toată Europa, nu sunt nici teatre principale, nici teatre secundare. Există un singur front împărțit fără îndoială în sectoare, în care lupta ia atitudini diferite, după circumstanțe, dar ele sunt toate similare și toți cei cari se bat au ca obiectiv unic să provoace împreună o decizie, oricare ar fi punctul unde va putea fi obținută". (Agenția Radio).

Din Grecia

— Manifestațiuni în contra Franței la Atena —

Paris, 31. — Violente manifestațiuni s'au produs Sîmbătă la Atena, îndreptate în contra Legațiunei franceze.

Ministrii Franței, Angliei și Rusiei s'au dus la d. Zaimis, căruia i-au expus condițiunile în virtutea cărora ar consimți să considere ca terminate incidentele produse în fața Legațiunei Franței. Aceste condițiuni sunt următoarele:

1) Căutarea, urmărirea și pedepsirea autorilor responsabili;

2) Sancțiunea în contra autorităților cari n'au știut să prevadă nici să reprimeze incidentele;

3) Inchiderea imediată a tuturor secțiunilor la Atena și în provincii, a ligei rezerviștilor.

D. Zaimis a răspuns că va face tot ce va fi necesar.

Consiliul de miniștri convocat la orele 6 seara, a hotărît să primească cele trei cereri formulate de miniștrii Înțelegerei.

D. Romanos, ministrul Greciei la Paris, s'a dus dimineața la ministerul de externe, să reînoiască d-lui Briand regretele guvernului grec în privința incidentelor din Atena, provocate de ligele rezerviștilor.

Opinia franceză apreciază ca un simplu fapt divers aceste manifestări cari au avut ca autori treizeci de exaltați. Ea se declară satisfăcută prin îndoitele scuze făcute la Atena de d. Zaimis și de d. Romanos la Paris, dar înțelege în același timp că nu trebue să fie nevoită tot timpul de a întrebuința amenințarea pentru a obține respectarea drepturilor și prerogativelor Puterilor protegitoare.

După satisfacerea cererilor formulate imediat de d. Guillemin, ministrul Franței, o dezaprobare formală a regelui ar deveni necesară în cazul cînd noi incidente ar face ca o reparațiune diplomatică să nu fie îndestulătoare. (A. Radio).

Criza ministerială grecească

Paris, 1 Septembrie. — Criza ministerială grecească nu e încă rezolvată. Se pretinde că regele Constantin a refuzat să primească demisia lui Zaimis și că face tot ce-i e în putință pentru ca d. Zaimis să revie asupra hotărîrei luate. Cu toate acestea se pare puțin probabil ca Zaimis să-și retragă demisia, căci a demisionat nu din cauza politicei externe, ci din cauza greutăților interne, foarte complexe și greu de rezolvit.

D. Zaimis a declarat că toate incidentele zilnice de politică internă îi răpesc libertatea de spirit pentru a studia problema politicei externe atît de gravă pentru Grecia.

In cazul cînd Zaimis și-ar menține demisia, se vorbește de posibilitatea unui minister Dimitrakopulos cu Jean Dragumis la afacerile străinee sau cu d. Koromilas, ministrul Greciei la Roma, la externe.

Regele Constantin se va consulta de asemenea cu d. Cunduriotis. (Ag. Radio).

Mărfurile germane

boicotate în Brazilia

Roma, 1. — Agenția americană comunică: Din îndemnul Camerei de comerț din Rio de Janeiro, vreo 500 din cei mai mari negustori din Brazilia, au hotărît să boicoteze mărfurile germane. (A. T. I.)

In ce condiții Germania

ar fi cerut pacea

Roma, 1. — *Informațiuni din izvor autorizat întăresc știrile că Germania văzîndu-și cu ochii ruina, ar fi reînoit încercările de a propune pace Aliaților.*

Germania s'a arătat dispusă să consimtă la reconstituirea Belgiei și a Serbiei, să părăsească teritoriile ocupate și să renunțe la Alsacia, Lorena și la Curlanda, în schimbul recăpătărei fostelor sale colonii.

Propunerile Germaniei au fost refuzate net. (A. T. I.)

DE PE FRONTURILE DE LUPTA

SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC

Ofensiva aliaților la Salonic

PARIS, 31.— Opinia franceză a aflat cu satisfacție, începutul ofensivei pe frontul dela Balcani și se așteaptă în curînd momentul în care Bulgarii, care n-au putut pînă acum trimite o singură divizie de întărire armatelor lor de pe Dunăre, ar fi constrînși la apărare pe tot frontul.

Contingentele engleze care se retrăsese pe malul drept al Strumei, au trecut fluviul la Loiak și cu tot focul violent al Bulgarilor, au atacat cu energie pe vrăjmaș.

Luptele se desfășură mai cu seamă în localitățile Tolgen și Karadjakeui. O bombardare puternică are loc de la Vardar până la Doiran.

Pe frontul sârb, Bulgarii au părăsit tranșeele în fața de Vetrenik și continuă a se retrage. (Agenția Radio).

Presa franceză și ofensiva din Salonic

Paris, 31. — Ziarele comentează luarea ofensivei pe frontul de la Salonic.

Colonelul X..., criticul militar al ziarului *le Journal* indică cum că ofensiva a început la aripa dreaptă, pe un front plecînd de la golful Orfano, tăind deacurmezișul peninsula Calicidică și urcînd cursul Strumei pînă la Seres și Demirhissar.

De la ultima ofensivă bulgară, la sfîrșitul lui August. Struma desparte ambele tabere. Englezii generalului Milne constituind aripa dreaptă, au trecut cu hotărîre fluviul lîngă Orla (?) la 20 de kilometri la apus de Seres și la 40 de kilometri la sud de Demirhissar. Trecerea fuviului pare a fi fost făcută fără greutate, atît de mare era surprinderea bulgarilor. Bulgarii au opus o puternică rezistență în cele două sate de pe țărmul stîng Tolgen și Karadjakeui. Aliații au luat cu asalt, cu mult brio, aceste sate.

Această operație constitue un început fericit. Dar drumul Strumei e de un interes secundar. Neaccesibilă, ar trebui pentru a pune stăpînire pe această vale, să se ia cu asalt defileurile vecine de fortul Rupel. Struma se înfundă în văi strîmte, fără drum de fer. Marele drum e valea Vardarului. De acea se atrage mai ales atențiunea asupra pregătirei de artilerie semnalată între Vardar și lacul Doiran.

In ceea ce privește aripa stîngă sîrbă, ea arată activitatea în masivul muntos cuprins între Vardar și lacul Ostrovo. (Ag. Radia).

Comunicatul oficial al armatei din Salonic

Salonic, 1 Septembrie. — In ziua de 12 Sept. st. n., acțiune generală. Aripa noastră extrem stîngă a înaintat în mod net.

Sârbii bombardează pozițiunile bulgare și au luat contact cu infanteria lor.

In regiunea Vardarului, am făcut de asemenea progrese. (Ag. Radio).

EȘECUL

propagandei germane

Paris, 31. — O telegramă din Roma semnalează eșecul mișcărei socialiste pro-germane în țările neutre și beligerante. Ea arată că instigatorul său era un anume Schweid, german, naturalizat american, avîndu-și reședința în Elveția. (Ag. Radio).

Un vapor grec torpilat

Paris, 31. — Un nou vapor grec, al cărui nume e necunoscut, a fost torpilat de un submarin german. Echipagiul a fost salvat de un vas de război englez.

(Agenția Radio)

Aeroplane austriace

bombardează Veneția

Roma 31.—In noaptea de 13 Sep. st. n. o escadrilă de hidrone vrăjmașe a atacat orașul Veneția între orele 1 jum. și 2 jum. aruncînd bombe explozibile și incendiare asupra orașului.

Biserica San Giovanni Paolo, Azilul bătrînilor și mai multe clădiri private au fost lovite. Stricăciunile sunt ușoare și nu a fost nici o victimă.

Alte bombe au fost aruncate asupra orașului Chioggia unde au pricinuit mici incendii care au fost stinse foarte ușor. (Stefani).

BULGARII RESPINȘI LA DOIRAN

Roma, 31. — **Sectorul de la Salonic. — In zona la vest de lacul Butkmevo, coloanele noastre au dat în zilele de 11 și 12 st. n. lupte mici cu detașamentele bulgare, respingîndu-le dincolo de calea ferată de la Doiran la Demirhissar.**

Pe frontul occidental

Luptele dintre trupele adverse.-Francezii au luat mai mulți prizonieri și material de război

Paris, 2.—*La nordul Sommei, francezii au lărgit bine pozițiunile lor în partea frontului care face față satului Combles. Și au luat cu asalt, la sud de ferma Lepriez, un sistem întreg de tranșee puternic organizate de germani.*

La Ournes s'au dat mai multe lupte în cursul zilei.

In urma mai multor încercări, un atac violent al germanilor, cu un efectiv de două regimente pornite în contra fermei din pădurea Labeest, isbutise să reia terenul pierdut. Curînd însă trupele franceze îi goniră din acele pozițiuni, rămase în stăpînirea francezilor.

La sud, culmea 76 a fost asemenea disputată de germani, printr'o serie de lupte care au ajuns corp la corp, și prin alternative de înaintări și de retrageri. Infanteria franceză însă a izbutit să-și menție neștirbit terenul cîștigat.

Cifra prizonierilor germani culeși făcuți, ieri și astăzi, trece peste 2.300. Materialul important lăsat de germani, pînă acuma nenumărat încă, cuprinde tunuri, dintre cari mai multe grele, și vreo 40 de mitraliere.

Numai în sectorul Bouchavesne, la nord de Somme, lupta de artilerie s'a menținut foarte activă.

In regiunile Vermandovilliers și Chaulnes, pe țărmul drept al Mcusei, după o pregătire intensă de artilerie, germanii au atacat pozițiunile cucerite de curînd de francezi.

La est de Fleury, germanii au fost cu totul respinși, lăsînd în mîinile francezilor 70 de prizonieri.

Nici un alt eveniment important nu mai e de semnalat pe restul frontului.

Pe frontul oriental

Comunicat rusesc

Petrograd, 29. — Comunicat oficial din 29. — Frontul de luptă apusan. — In regiunea orașului Riga și dealungul fluviului Dvina activitatea aviatorilor rămași a sporit considerabil.

In regiunea la sud de Prislopul încercările vrăjmașului de a trece riul Bistrița au fost oprite de focul nostru.

In regiunea pădurească din Carpați și pe malul riului Cerny-Ceremoș superior, dușmanul a dat mai multe atacuri zadarnice în contra înălțimilor cucerite de noi.

Pe marea Baltică, în seara de 27, flota noastră a bombardat cu succes niște remorchere vrăjmașe în strîmtoarea Irben. O parte din aceste remorchere au trebuit să se arunce la mal.

*

Pe frontul Caucazului, situația e neschimbată. (Westnik).

Cancelarul Germaniei

să fie controlat

Roma, 1 Sept. — Principele Schmaich Carolath, deputat național liberal în Reichstag scrie în „Magdeburgischer Zeitung" un articol atacînd politica cancelarului german și cerînd înființarea unui comitet parlamentar, alcătuit din delegați diferitelor partide din Reichstag și menit să controleze politica externă a imperiului. (A. T. I.)

Redeschiderea Camerei franceze

— Omagiul adus României de președintele Deschanel —

PARIS, 1. — Președintele Deschanel, în mijlocul aplauzelor unanime, a salutat intrarea României în războiul pentru drept:

„Destinele se îndeplinesc; dreptatea își face opera ei. Alaltăeri Portugalia, eri Italia contra Germaniei, azi România. Zece popoare în picioare, pentru libertatea lumei.

Ne îndoiam de România. Se putea oare ca ea să servească asupritorilor ei seculari unguri și turci?

Putea ea să se unească cu zugrumatorii micilor popoare? Ce avea ea de așteptat dela imperiile Centrale? Victoria lor ar fi însemnat pierderea României. Nu luase ea deciziunea de acord cu Rusia, a doua zi după bătălia dela Marna? Nu precizase ea, a doua zi după intervenția Italiei, împreună cu Tripla Înțelegere, pământurile de exil în cari trebuia să intre din nou?

De atunci, prezenta Aliaților la Salonic era speranța tuturor acelora cari doreau victoria noastră în Orient.

Inaintarea rușilor în Bucovina, cucerirea Goriției, eroica rezistentă dela Verdun sfîrșeau prin a oferi Românilor toate șansele de reușită. Cum putea ea să mai întîrzie?

Scumpă Românie! Tu ei parte la lupta sfântă la care te îndeamnă noblețea originei tale. Da, tu ești urmașă a marei rase a patricienilor cari au creat dreptul, tu ai băut până la fund cupa plină de nedreptăți și dureri, dar în noaptea profundă tu ai păstrat, odată cu limba ta, secretul forței și idealului tău!

Iată-l că se realizează însfârșit, mergi triumfătoare de eliberează pe frații tăi!

Eroi dela Marna, de pe Yser și dela Verdun, eroi din Liége și Malines, eroi din Belgrad și cei din Carpați și de pe Nistru și cei de pe Somme și din Iutlanda, și cei de pe Isonzo și Carso, voi aduceți columnei lui Trajan, iluminată de raza dela Plevna, cununa de lauri! (Havas)

Arestarea ofițerilor greci

Paris, 31. — O telegramă din Atena anunță că trei ofițeri greci au fost arestați la Pireu, în momentul în care se pregăteau să se îmbarce pentru Salonic.

(Agenția Radio)

Urmările foametei

in Germania

Roma, 1. — Din Stockolm: Din nenumărate semne simptomatice reese că Germania e aproape de momentul crizei sale psihologice.

Ziarul norvegian Tidens Tegn *pe baza documentelor oficiale, a publicat o dare de seamă îngrozitoare a răsvrătirilor sîngeroase petrecute în Germania din cauza foametei.*

Ziarul suedez Dagens Nycheter *publică un interview cu un germanofil reîntors de curînd din Germania unde locuesa părinții săi. Cu toate că el admiră „bărbăția neîntrecută a minunatului popor german", admite însă că faptele ce se petrec zi cu zi în cuprinsul Imperiului sunt foarte grave. Astfel, în Saxonia, el a fost fată la jefuirea brutăriilor și măcelăriilor și la decimarea populațiunei răsvrătite de către poliție și trupe. Ca să capete o 16-a parte dintr'un chilogram de margarină, lungi șiruri de femei își așteaptă de la 5 dimineața rîndul. Confruntînd pe copiii noștri așa de sănătoși și voioși cu copiii slăbănogi și supți pe cari îi vezi în Germania, ți se strînge inima. In toiul căldurilor verei bătrînii înfometați, au murit cu miile. (A. T. I.)*

Nu risipiți apa.
Stingeți luminile cât mai curând.